

Bijlagen

Eerlijk zullen we alles delen, ik een beetje meer dan jij?

'Een onderzoeksrapport naar de gevolgen van een afwijkende onderlinge draagplicht voor de toelating tot verdere schuldhulpverlening'

Auteur:	Tjerk Snoeren
Studentnummer:	2068260
Onderwijsinstelling:	Juridische Hogeschool Avans-Fontys
Afstudeerorganisatie:	Het Mediation Buro
Afstudeermentor:	J.F.C. Kurvers
Eerste afstudeerdocent:	mr. E.J. Nicolai
Tweede afstudeerdocent:	mr. N.H.P.G. Sommers
Plaats en datum:	Tilburg, 29 mei 2017

Inhoudsopgave

Bijlage 1: Gradaties van verknochte goederen	3
Bijlage 2: Aansprakelijkheid artikel 1:102 BW	6
Bijlage 3: Interview J.C.M. de Kock	9
Bijlage 4: Interview senior rechter arrondissement Oost-Brabant	15
Bijlage 5: Interview senior rechter arrondissement Zeeland-West-Brabant	17
Bijlage 6: Interview met E.J.M. Driessen.....	20

Bijlage 1: Gradaties van verknochte goederen

Zoals in paragraaf 2.1.4 van de scriptie naar voren kwam, is er binnen de literatuur geen overeenstemming over de verschillende gradaties van verknochtheid. Over het algemeen worden er binnen de literatuur dan ook vijf verschillende gradaties van verknochtheid omschreven, waarbij men een onderscheid maakt tussen zeer sterke verknochte goederen en schulden en zeer zwakke verknochte goederen en schulden. In deze bijlage is aan de hand van de jurisprudentie en literatuur dan ook een beknopt overzicht gemaakt van verknochte goederen in de verschillende categorieën.

Categorie A

De goederen en schulden die onder deze categorie vallen, zijn sterk verknocht en vallen daarmee zowel economisch als juridisch buiten de gemeenschap. Goederen in deze categorie blijven tot het privé-eigendom van één van de echtgenoten horen.

Aanspraak op alimentatie¹

Reeds verschenen termijnen vallen niet in deze categorie, deze dienen te worden aangemerkt als gewone gemeenschapsbaten.

Recht op invaliditeitspensioen²

Alleen indien de ontvanger jonger is dan 65 jaar. Het invaliditeitspensioen wordt na de pensionering aangemerkt als een ouderdompensioen.

Recht op smartengeld³

Het recht op smartengeld is volgens de Hoge Raad zo verknocht dat het niet verrekend hoeft te worden. Dit geldt ook ten aanzien van een materiële schadevergoeding na een ongeval van een echtgenoot, indien deze betrekking heeft op inkomensschade, kosten van huishoudelijke hulp en verlies van zelfwerkzaamheid die zich pas na de scheiding voordoen.

Vut-uitkering⁴

Is alleen verknocht indien niet door middel van een "spaarpotje" door de werknemer wordt gespaard.

Categorie B

De goederen die onder deze categorie vallen blijven buiten de gemeenschap en dus in het privévermogen van een van de echtgenoten, maar de waarde van het goed dient bij de verdeling te worden meegenomen. Deze categorie levert in de literatuur veel discussie op, zo is Breederveld van mening dat deze categorie niet mogelijk moet zijn.⁵

Aandeel in een Vof⁶

Dit betreft al een zeer oude uitspraak van de Hoge Raad onder het oude recht. Een recente uitspraak van de Rb. Almelo uit 2003 bevestigt dit echter nog steeds.⁷ Verder is het in de literatuur onduidelijk of deze rechtsregel ook van toepassing is voor een aandeel in een maatschap.

¹ HR 26 januari 1933, NJ 1933/797.

² HR 23 december 1988, NJ 1989/700.

³ HR 24 oktober 1997, NJ 1998/693.

⁴ HR 15 februari 2008, LJV BC0377.

⁵ Reinhartz, 'GS Personen- en familierecht', artikel 1:94 BW aant. 26.

⁶ HR 6 januari 1960, BNB 1960/52.

⁷ Rb. Almelo 13 augustus 2003, LJV A11322.

Pensioenrechten

Zoals in paragraaf 2.1.2 van de scriptie al naar voren kwam dient er voor de pensioenverdeling tussen 27 november 1981 en 1 mei 1995 gekeken te worden naar het Boon/Van Loon-arrest. Op grond van dit arrest is bepaald dat het recht op pensioen binnen het privévermogen van de echtgenoot valt, maar dat de waarde ervan wel verrekend dient te worden. Voor pensioenen waar de WVPS op van toepassing is, geldt dit niet.

Categorie C

Deze categorie is een spiegelbeeld van categorie B. Het goed valt namelijk binnen de gemeenschap en dient daarom te worden verdeeld, maar bij de verdeling van het goed zal het aan de rechthebbende echtgenoot worden toebedeeld zonder waardeverrekening. Gezien de bijzondere aard vallen er maar weinig goederen in categorie C.

Zakelijke rechten uit art. 3:226 BW

Volgens Van Mourik/Verstappen, Handboek, nr. 4.4.4.2, p. 125 blijft bij zakelijke rechten van het gebruik en bewoning in de zin van artikel 3:226 BW een waardeverrekening achterwegen, indien het verzorgingskarakter zich daartegen verzet.⁸

Onvervreembare lijfrenten

Volgens Van Mourik/Verstappen, Handboek, nr. 4.4.4.2, p. 126 behoren ook onvervreembare lijfrenten in deze categorie.⁹

Vruchtgebruikswilsrechten uit de artikelen 4:19 BW en 4:21 BW

Volgens Klaassen/Luijten/Meijer I, nr. 216 vallen ook het recht van vruchtgebruik dat de langstlevende echtgenoot bij voldoening aan zichzelf heeft voorbehouden op de overgedragen goederen binnen deze categorie, vanwege het verzorgingskarakter.¹⁰

Categorie D

Bij deze categorie valt het goed net als bij categorie C binnen de gemeenschap indien deze wordt ontbonden, maar bij deze goederen dient de waarde in beginsel wél te worden verrekend. Er is bij deze categorie echter meer juridische verbondenheid dan bij categorie E.

Zakelijke rechten uit art. 3:226 BW

Indien het verzorgingskarakter zich echter niet verzet tegen de zakelijke rechten uit artikel 3:226 lid 4 BW, dan dient de waarde wél verrekend te worden en vallen deze rechten dus onder deze categorie.¹¹

Goederen verkregen onder testamentair bewind

Volgens Klaassen/Luijten & Meijer I, nr. 227, behoren tot deze categorie ook goederen die door een van de echtgenoten is verkregen onder een testamentair bewind, dat is ingesteld voor het belang van de verkrijgende echtgenoot en een ander. Hierbij valt te denken aan het vruchtgebruik over een gehele nalatenschap van de vorige echtgenoot of partner.¹²

⁸ Reinhartz, 'GS Personen- en familierecht', artikel 1:94 BW aant. 27.

⁹ Reinhartz, 'GS Personen- en familierecht', artikel 1:94 BW aant. 27.

¹⁰ Reinhartz, 'GS Personen- en familierecht', artikel 1:94 BW aant. 27.

¹¹ Reinhartz, 'GS Personen- en familierecht', artikel 1:94 BW aant. 28.

¹² Reinhartz, 'GS Personen- en familierecht', artikel 1:94 BW aant. 28.

Categorie E

Onder deze categorie valt het goed binnen de gemeenschap indien deze wordt ontbonden, waarbij de waarde ook dient te moeten worden verrekend. Er is echter een mindere vorm van gebondenheid dan bij categorie D.

De niet-overdraagbare vergunning

Bij de ontbinding van de huwelijksgemeenschap moet deze immers worden toebedeeld aan de rechthebbende, maar de waarde van de vergunning dient wel te worden verrekend.¹³

Vruchtgebruik in het algemeen

Het algemeen vruchtgebruik van goederen valt in deze categorie, mits de verzorgingsgedachte aan waardeverrekening in de weg staat.¹⁴

Persoonlijk gebruiksrecht

Een persoonlijk gebruiksrecht valt in beginsel ook in deze categorie, tenzij er vanuit de wet bijzondere regels voortvloeien.¹⁵

¹³ Reinhartz, 'GS Personen- en familierecht', artikel 1:94 BW aant. 29.

¹⁴ Reinhartz, 'GS Personen- en familierecht', artikel 1:94 BW aant. 29.

¹⁵ Reinhartz, 'GS Personen- en familierecht', artikel 1:94 BW aant. 29.

Bijlage 2: Aansprakelijkheid artikel 1:102 BW

In paragraaf 2.1.8 van de scriptie is naar voren gekomen dat het van belang is om bij schulden een onderscheid te maken tussen de aansprakelijkheid, draagplicht en verhaalbaarheid. In paragraaf 2.1.9 van de scriptie kwam vervolgens naar voren dat er een uitbreiding van de aansprakelijkheid plaatsvindt, indien het huwelijk wordt ontbonden. In deze bijlage wordt het verschil tussen de aansprakelijkheid van artikel 1:102 BW voor en na de wetwijziging aan de hand van een voorbeeld nader besproken. Tevens kan dit voorbeeld ter ondersteuning bieden bij het maken van een onderscheid tussen de begrippen aansprakelijkheid, draagplicht en verhaalbaarheid.

De analyse van de wijzigingen wordt gemaakt aan de hand van het volgende voorbeeld:

Gerard en Petra waren op de basisschool al goede vrienden. Het verbaasde dan ook niemand dat tijdens de puberjaren de vonk tussen Gerard en Petra oversloeg, ondanks hun uiteenlopende hobby's en karakters. Petra is namelijk altijd erg rustig en schildert het liefst in alle rust in een atelier. Gerard daarentegen is altijd aanwezig en verzamelt en scheurt het liefst met zijn motoren over de weg. Na enkele jaren een relatie te hebben gehad, besluiten Gerard en Petra in 2001 om te trouwen in gemeenschap van goederen. In 2003 wordt ook de kinderwens van Gerard en Petra vervuld, met de komst van hun dochter Fenna. Er gebeuren echter ook minder leuke gebeurtenissen tijdens het huwelijk. Zo komen de ouders van Petra als gevolg van een verkeersongeluk te overlijden, waardoor zij een erfenis onder uitsluitingsclausule ontvangt. Petra heeft de dood van haar ouders nog maar net verwerkt, als zij worden verrast met de komst van Malou. Gerard en Petra zijn erg blij zijn met de komst van Malou, maar beseffen wel dat het financieel gezien een uitdaging wordt om de kinderen op te kunnen voeden. Naarmate de jaren vorderen, begint deze financiële uitdaging de relatie tussen Gerard en Petra steeds meer onder druk te zetten. Gerard en Petra besluiten dan ook om te gaan scheiden.¹⁶

Bij de vermogensverdeling komt naar voren dat Petra:

- Een privévermogen heeft; **(+20)**
- Schulden voor de gewone gang van de huishouding heeft gemaakt; **(-20)**
- Schulden met een ander doel dan de gewone gang van de huishouding, de aankoop van verf, heeft gemaakt. **(-10)**

Bij de vermogensverdeling komt naar voren dat Gerard:

- Geen privévermogen heeft; **(0)**
- Schulden voor de gewone gang van de huishouding heeft gemaakt; **(-50)**
- Schulden met een ander doel dan de gewone gang van de huishouding, de aankoop van een motor voor de verzameling, heeft gemaakt. **(-20)**

De huwelijksgemeenschap van Gerard en Petra bestaat dan ook uit (-20+-10+-50+-20) -100 aan gezamenlijk vermogen.

¹⁶ Gebaseerd op Cortenbach 2012, p. 22.

Situatie vóór de wetwijziging van 2012

Aansprakelijkheid

Indien Gerard en Petra zouden scheiden onder het oude artikel 1:102 BW dus vóór 2012, dan wordt Petra na de scheiding aansprakelijk voor:

- Schulden voor de gewone gang van de huishouding= $(-20+-50)$ **-70**.
- Schulden die zij zelf is aangegaan en die niet voor de gewone gang van de huishouding zijn gemaakt= **(-10)**.
- Voor de helft voor 'andere schulden' die niet voor de normale gang van de huishouding zijn gemaakt= $(-20/2=)$ **-10**.

Gerard wordt na de scheiding aansprakelijk voor:

- Schulden voor de gewone gang van de huishouding= $(-20+-50)$ **-70**.
- Schulden die hij zelf is aangegaan en die niet voor de gewone gang van de huishouding zijn gemaakt= **(-20)**.
- Voor de helft voor 'andere schulden' die niet voor de normale gang van de huishouding zijn gemaakt= $(-10/2=)$ **-5**.

Verhaalbaarheid

De schuldeisers kunnen zich voor de schulden van de gewone gang van de huishouding **(-70)** verhalen op de privévermogens van Petra en Gerard en op de volledige huwelijksgemeenschap.

De schuldeisers van de door Petra zelf aangegane schuld **(-10)** kunnen zich volledig verhalen op de huwelijksgemeenschap, op het volledige privévermogen van Petra **(+20)** en op het volledige privévermogen van Gerard **(0)**.

De schuldeisers van de door Gerard zelf aangegane schuld **(-20)** kunnen zich volledig verhalen op de huwelijksgemeenschap, op het privévermogen van Gerard **(0)** en op het privévermogen van Petra **(+20)**.

Draagplicht

Gerard en Petra zijn op grond van artikel 1:100 lid 1 BW in beginsel ieder voor de helft voor de schulden die voor de gewone gang van de huishouding zijn aangegaan $(-70/2=)$ **-35** draagplichtig. Verder zijn Gerard en Petra ook draagplichtig voor de andere schulden die bij de aansprakelijkheid naar voren zijn gekomen.

Situatie ná de wetwijziging in 2012

Aansprakelijkheid

Indien Gerard en Petra zouden scheiden onder het huidige artikel 1:102 BW dus na 2012, dan wordt Petra na de scheiding aansprakelijk voor:

- Schulden voor de gewone gang van de huishouding= $(-20+-50)$ **-70**.
- Schulden die zij zelf is aangegaan en die niet voor de gewone gang van de huishouding zijn gemaakt= **(-10)**.
- Al de 'andere' gemaakte schulden **(-20)**.

Gerard wordt na de scheiding aansprakelijk voor:

- Schulden voor de gewone gang van de huishouding= $(-20+-50)$ **-70**.
- Schulden die hij zelf is aangegaan en die niet voor de gewone gang van de huishouding zijn gemaakt= **(-20)**.
- Al de 'andere' gemaakte schulden **(-10)**.

Verhaalbaarheid

De schuldeisers kunnen zich voor de schulden van de gewone gang van de huishouding **(-70)** verhalen op de privévermogens van Petra en Gerard en op de volledige huwelijksgemeenschap.

De schuldeisers van de door Petra zelf aangegane schuld **(-10)** kunnen zich volledig verhalen op de huwelijksgemeenschap, op het privévermogen van Petra **en op hetgeen wat Gerard uit de gemeenschap heeft verkregen.**

De schuldeisers van de door Gerard zelf aangegane schuld **(-20)** kunnen zich volledig verhalen op de huwelijksgemeenschap, op het privévermogen van Gerard **(0)** **en op hetgeen wat Petra uit de gemeenschap heeft verkregen.**

Draagplicht

Gerard en Petra zijn voor de helft ($70/2=$) **-35** voor de schulden van de gewone gang van de huishouding draagplichtig. Verder zijn Gerard en Petra ook draagplichtig voor de andere schulden die bij de aansprakelijkheid naar voren zijn gekomen.

Bijlage 3: Interview J.C.M. de Kock

Getranscribeerd interview

'Gevolgen van een scheve verdeling voor de toelating tot het minnelijke schuldhulpverleningstraject'

Gegevens respondent:

Naam: J.C.M. de Kock

Functie: Teamleidster Bureau Schuldhulpverlening

Locatie: Tilburg

Interview gehouden op maandag 10 april om 11:00, locatie: Tilburg.

Doel van het interview

Een globale beschrijving van het minnelijke schuldhulpverleningstraject te krijgen. Inventariseren welke toelatingscriteria de gemeente Tilburg hanteert voor de toelating tot het minnelijke schuldhulpverleningstraject en of het maken van een onderlinge scheve verdeling van de schulden de toelating tot het minnelijke schuldhulpverleningstraject in de weg staat.

Interviewer (I): Allereerst wil ik u hartelijk bedanken dat u mij wilde ontvangen voor dit interview. Ik heb zojuist even kort aan u de problematiek omschreven en als u het goed vindt zou ik nu dan graag met mijn eerste vraag willen beginnen.

Mevr. de Kock (K): *Dat is prima.*

(I): Zou u allereerst kunnen omschrijven hoe het minnelijke schuldhulpverleningstraject er globaal uitziet?

(K): *Bedoel je dan het gehele trainings- en coachingstraject of alleen het regelen van de daadwerkelijke schulden?*

(I): Het regelen van de daadwerkelijke schulden.

(K): *Oké, nou wat wij altijd het eerste doen is het inventariseren van de schulden. Klanten die hier komen hebben vaak een hele administratie bij. We kijken dan wat de inkomsten en uitgaven zijn en hoe groot het schuldenpakket is. We onderzoeken daarbij ook de juridische en fiscale consequenties van de schulden. Dan berekenen we hoeveel afloscapaciteit iemand heeft en dan schrijven we al de schuldeisers aan. In die brief vragen we het openstaande bedrag van onze klant en we vragen ze te stoppen met het te vermeerderen van kosten zoals incasso's etc. Indien er beslagen zijn op het inkomen of op de boedel dan zorgen we ervoor dat deze worden opgeheven. Het totaalbedrag wat aan schulden vervolgens in beeld komt, leggen we voor aan de klant met de vraag of de schuldenlijst zo volledig is. Als de klant het daarmee eens is, tekent hij daarvoor akkoord. Dan berekenen we welke schuldeiser pondspondsgewijs welk bedrag dient te ontvangen. We sturen deze berekening vervolgens naar de schuldeisers met de vraag of de schuldeisers met dit bedrag akkoord gaan. Daar gaan in de praktijk bijna alle schuldeisers mee akkoord en degene die niet akkoord gaan sturen we nog een heroverweging. Gaan ze dan uiteindelijk allemaal akkoord, dan hebben we de schuldregeling rond.*

Dan krijgen de schuldeisers allemaal meteen hun deel en de klant heeft bij ons een kredietovereenkomst getekend en die betaalt dan 36 maanden aan ons zijn afloscapaciteit. Dan heeft hij één schuldeiser in plaats van meerdere met een duidelijk afgebakend bedrag dat niet meer wordt verhoogd met kosten. En dat is globaal het minnelijke schuldhulpverleningstraject.

(I): En na die 36 maanden?

(K): Is iemand schuldenvrij. Eigenlijk is de klant meteen al schuldenvrij, omdat de andere schuldeisers met het akkoord gaan al kwijting hebben gegeven en de rest van het bedrag hebben kwijtgescholden. Gemiddeld genomen is de schuldenlast van iemand die zich in Nederland bij de schuldhulpverlening meldt €40.000,-- en een op de twee mensen die zich bij ons meldt heeft een inkomen op minimumniveau. Dat houdt een aflossingscapaciteit in van €50,-- en dat keer 36 maanden is een bedrag van 36x€50,--= €1800,-- ten opzichte van een schuld van gemiddeld €40.000,--. Dit betekent dus dat een schuldeiser heel weinig terugkrijgt. De eerste reactie is dan ook vaak dat het erg weinig is en dat schuldeisers twifelen of ze wel akkoord moeten gaan. Meestal gaan ze na de berekeningen wel akkoord en indien ze dat niet doen kunnen mensen altijd door naar de wettelijke schuldhulpverlening. Dan krijgen schuldeisers nog minder, omdat de kosten van dat traject hoger zijn en dat moeten de schuldeisers betalen.

(I): Dus alleen als er geen akkoord wordt bereikt in het minnelijke traject, verwijst u mensen door naar de Wsnp?

(K): Dat klopt inderdaad. Alhoewel je niet altijd terecht kunt in de Wsnp. Er zijn namelijk verschillende toelatingsvereisten voor. Zo wordt je bijvoorbeeld geweigerd als je in de laatste 10 jaar al eerder in de Wsnp hebt gezeten of als de schulden verwijtbaar zijn. In dat laatste geval is het heel erg afhankelijk van de rechter die de aanvraag voor de toelating tot de Wsnp behandelt. Er zijn rechters die zeggen dat je er met €500,-- aan verkeersboetes op een schuld van €200.000,-- niet inkomt, omdat je niet ter goeder trouw bent geweest. Dat gaat in principe nergens over, omdat dit niet in verhouding staat tot de schuld.

(I): Oké helder. Nu gaf u net aan dat de Wsnp bepaalde toelatingscriteria kent en noemde er ook een paar. Heeft de gemeente Tilburg nog intern beleid of toetsingscriteria voor het wel of niet toelaten van mensen tot het minnelijke schuldhulpverleningstraject?

(K): Ja, wij kennen twee toelatingscriteria. Zo moet je allereerst ingeschreven staan binnen de gemeente Tilburg en je moet recht hebben op inkomen. Dus als je geen recht op inkomen hebt dan wordt je geweigerd. Zo zijn er mensen die bijvoorbeeld principieel weigeren om een uitkering aan te vragen of mensen met heel veel spaargeld en die komen daardoor niet in aanmerking voor een uitkering, door het vermogen wat ze op de bank hebben staan. Die laatste klinkt misschien raar, maar er zijn mensen die zeggen dat ze het spaargeld niet willen gebruiken voor de aflossing van de schulden. Die mensen hebben dan geen recht op een inkomen en worden daardoor dus ook geweigerd.

(I): En de inkomenseis geldt ten aanzien van ieder inkomen?

(K): Ja de inkomenseis geldt gewoon voor inkomen, ook al is dat op bijstandsniveau.

(I): Waren dit de enige twee toetsingscriteria of kent de gemeente er nog meer?

(K): Ja dat zijn in beginsel de enigste twee, tenzij wij klanten voor een periode hebben uitgesloten van schuldhulpverlening. Zo maken wij hier mee dat klanten veel meer uitgeven dan dat er binnenkomt en dat zij ondanks de coaching het inkomstenpatroon niet willen wijzigen.

Dan zeggen wij de dienstverlening op en dan zetten wij in de beschikking dat mensen een half jaar of een jaar niet meer voor hulpverlening in aanmerking komen en dat zij aantoonbaar hun gedrag moeten wijzigen, voordat zij zich opnieuw kunnen aanmelden. Een voorbeeld is dat klanten de school van de kinderen niet kunnen betalen, maar wel een auto rijden ter waarde van €10.000,--, terwijl ze deze niet nodig hebben om te gaan werken. De klanten betalen vervolgens wel iedere maand aan deze auto voor het onderhoud, benzine etc. en dat ligt niet in lijn met het belang van de schuldeisers. Indien mensen dan weigeren de auto weg te doen dan sluiten wij deze mensen voor een periode uit van de schuldhulpverlening.

(I): Helder en als u mensen uitsluit van de schuldverlening dan kunnen zij dan niet zelf een verzoek indienen om naar de Wsnp te kunnen?

(K): Nee, want je móet eerst het minnelijke schuldhulpverleningstraject hebben doorlopen, voordat je naar de Wsnp toe kan. Je moet alle mogelijk minnelijke mogelijkheden benut hebben voordat je in aanmerking komt voor de Wsnp. Je kan echter wel altijd een verklaring van de gemeente eisen, zodat je door kan naar de Wsnp. Indien dat het geval is dan zetten wij daar uiteraard in dat je het minnelijke traject niet (goed) doorlopen hebt en een rechter zal een dergelijk verzoek dan ook nooit toewijzen.

(I): Maakt u vaak mee dat er bij het in kaart brengen van de schulden regresvorderingen in het schuldenoverzicht zitten?

(K): Ja dat maken we heel vaak mee. Wij hebben heel veel te maken met relatiebreuken en dat er dingen in een echtscheidingsconvenant staan die heel leuk lijken, maar juridisch geen hout snijden. Beide ex-echtgenoten zijn immers hoofdelijk aansprakelijk voor de gehele som. Op het moment dat een van de twee in gebreken blijft, gaat de schuldeiser toch naar de andere echtgenoot. Wat we heel vaak zien is dat mensen in gemeenschap van goederen zijn gehuwd en dat hij de schulden op zich neemt en in ruil daarvoor geen alimentatie hoeft te betalen. Vervolgens betaalt hij de schulden niet en gaan de schuldeisers alsnog naar de vrouw. Als gevolg daarvan heeft de vrouw de schulden betaald en geen alimentatie gehad. Uiteraard heeft zij dan wel een regresvordering op de man. Vaak is het zo dat partijen op het moment van scheiding neutraal zijn en dan spreken ze bepaalde zaken af. Zodra de scheiding echter is uitgesproken verandert het leven van de ex-echtgenoten, want ze komen nieuwe partners tegen, verhuizen of komen met of zonder werk te zitten etc. Vaak als die veranderingen zich voordoen, blijkt men dan die afspraken uit het convenant niet meer na te kunnen of willen komen.

(I): Hoe gaat de schuldhulpverlening dan met een dergelijke regresvordering om?

(K): Dan ga ik eerst even terug naar het ontstaan van de regresvordering. Stel je hebt €50.000,-- geleend en je ziet vaak dat de man meer verdient en die neemt die schuld op zich en hoeft daardoor geen alimentatie te betalen. Op het moment dat hij het niet kan betalen, dan gaan de schuldeisers naar mevrouw toe. Mevrouw zegt dan ik heb A geen alimentatie gekregen en B wij hebben het in het convenant anders afgesproken. Aan het convenant heeft een schuldeiser echter geen enkele boodschap en die gaat dan toch bij mevrouw vorderen. Vervolgens krijgt mevrouw een regresvordering op meneer.

(I): Oké dat is helder, maar stel de partner die een regresvordering heeft naar u toe komt, legt de schuldhulpverlening dan ook een akkoord naar de partner of?

(K): Dat is een ingewikkelde vraag, want vaak is het zo dat op het moment dat mensen bij ons komen er al een beslag is gelegd op het inkomen waardoor ze in de problemen zijn gekomen. Stel iemand heeft €2000,-- inkomen en €50.000,-- schuld. De kredietverstrekker gaat vervolgens maximaal beslag leggen.

Een alleenstaande heeft laten we zeggen een beslagvrijevoet van €1000,-- en de schuldeiser kan daardoor meerdere duizenden euro's innen.

Doordat het besteedbaar inkomen van die persoon door het beslag van €2000,-- naar €1000,-- is gegaan, kan zij andere kosten niet meer betalen en ontstaan er nog meer schulden als gevolg van het feit dat de man zijn verplichtingen niet is nagekomen, zoals het is afgesproken in het convenant. Dan is de vraag waar je moet beginnen. Wat wij dan als eerste doen is die vrouw van de hoofdelijke aansprakelijkheid afhelpen ten aanzien van die €50.000,-- plus alle door het beslag veroorzaakte schulden en de daarbij horende kosten. Op het moment dat die schulden geregeld zijn, dán pas ontstaat er een regresvordering op de man en dan verwijzen wij haar door naar een advocaat en dient dat in een aparte zaak te worden gevorderd. Het is dan wel echter de vraag of je dit geld kunt krijgen, want de schuldeiser heeft dit immers ook al geprobeerd. De regresvordering gaat dus pas in op het moment dat iemand het minnelijke traject doorlopen heeft en weer schulden vrij is.

(I): Dus dan gaat die persoon, indien de andere partij solvabel is, die regresvordering innen in een aparte procedure. Stel dan dat het toch lukt om wat te innen, wat gebeurt er dan met het geld is dat dan een meevaller?

(K): *Wat wij af en toe wel zien is dat iemand hier komt en dat de hoofdsom inderdaad al reeds betaald is, maar dat er wel een regresvordering is van de een op de ander. Iemand komt hier dan met €30.000,-- euro schuld aan allerlei schuldeisers, maar de schuld die ze met z'n tweeën hadden is dan wel betaald. Die vordering van de een op de ander laten wij dan buiten beschouwing. De reden hiervoor is dat er vaak bij iemand met financiële problemen sprake is van een ontruiming, verlies van woning etc. Het is daarom belangrijk om ervoor te zorgen dat die persoon zo snel mogelijk schuldenvrij is. Als wij dan vervolgens moeten wachten op de rechtszaak en totdat de regresvordering is geïnd, dan zijn die mensen al lang het huis uitgezet en de kosten m.b.t. incasso's en rente etc. verdubbelen in die tijd gewoon. Uiteraard wordt er aan de voorkant wel altijd gekeken of de kans van slagen op de daadwerkelijke inning van een regresvordering mogelijk is en die kans blijkt bijna altijd nihil te zijn. Uit de praktijk komt nu eenmaal naar voren dat het lastig is om dat geld te krijgen. Soms komt hier inderdaad wel iemand binnen en die heeft het al voorgelegd aan de rechter en vervolgens te horen gekregen dat hij een vordering op de andere partner heeft, maar die zegt dan simpelweg dat hij het niet kan betalen. Dan kun je wel weer een deurwaarder inschakelen, maar dan maak je weer kosten terwijl je zelf al veel te weinig hebt dus dat is niet handig. Soms roepen wij daarom, indien het mogelijk is, de ex-partner erbij en vragen hem dan bewijsstukken te overleggen waaruit naar voren komt dat hij de openstaande vordering ook echt niet kan betalen. Als hij dit echter weigert dan kunnen wij daar niets tegen doen, omdat hij geen klant van ons is.*

(I): Dan wil ik het graag nog even in het kader van de toelatingsvereisten die wij zojuist hebben besproken een casus aan u voorleggen. Daarbij ga ik uit van de situatie dat A en B in gemeenschap van goederen zijn gehuwd en €100.000,-- schuld hebben opgebouwd. Naar buiten zijn zij volledig aansprakelijk, maar onderling spreken zij af dat A alle schulden op zich neemt. Kan A vervolgens worden toegelaten tot het minnelijke schuldhulpverleningstraject?

(K): *A kan gewoon worden toegelaten met die €100.000,-- tot het minnelijke schuldhulpverleningstraject dat is geen enkel probleem, ervan uitgaande dat hij wel gewoon recht op een inkomen heeft en binnen de gemeente Tilburg is ingeschreven. Het is alleen wel bijna zeker dat deze schuldeisers vervolgens ook de schulden op B gaan verhalen. Als A namelijk in het traject zit, dan berekenen wij de afloscapaciteit en stel dat wij de schuldeisers €1000,-- aanbieden. Dan gaan zij voor de overige €99.000,-- naar B, die vervolgens een regresvordering krijgt. Deze problematiek zien wij echter ook terug indien mensen wel de wettelijke verdeling van 50% aanhouden. Wat wij dan vaak zien is dat A in het minnelijke traject terecht komt en dan gaan de schuldeisers akkoord met stel €1000,--.*

De schuldeisers gaan dan vervolgens €99.000,-- bij B halen en die zegt dan: "Let op wij hebben ieder voor de helft afgesproken. Nu komt de schuldeiser €99.000,-- halen en ik leg die vordering van €49.000,-- bij jou neer die ik teveel betaal."

Er gaat echter wel vaak wat tijd overheen, voordat B ook daadwerkelijk die €49.000,-- teveel heeft betaald waardoor dus de regresvordering ontstaat. **In de tussentijd is A echter door ons schuldenvrij gemaakt, maar doordat die regresvordering ontstaat zit A wéér voor €49.000,-- in de schulden en dat kun je niet afkopen in de minnelijke regeling.** De reden hiervoor is dat de regresvordering simpelweg nog niet was ontstaan ten tijden van de minnelijke regeling en dan begint de cirkel weer opnieuw.

Daarom ben ik ook tegen dergelijke afwijkende afspraken in het convenant, waarin bijvoorbeeld de man geen alimentatie hoeft te betalen indien hij de schulden op zich neemt. Als de man dit namelijk niet doet, heeft de vrouw namelijk en geen alimentatie gehad en heeft ze alsnog aan de schulden moeten betalen. Je bent nu eenmaal beide hoofdelijk aansprakelijk voor het volledige bedrag. Als je dan al een afwijkende afspraak maakt, dan zou ik daarin opnemen dat deze afspraak komt te vervallen zodra een van de partijen in gebreken blijft omdat je anders elkaar blijft meetrekken.

(I): Zou dat dan ook uw advies zijn in het kader van mijn scriptie aan een Het Mediation Buro om een dergelijke clause op te nemen?

(K): Ja en daarnaast zou ik deze problematiek ook heel goed aan de voorkant met de cliënten bespreken. Ik zou daarbij goed de huidige financiële positie van partijen in kaart brengen en hoe deze eventueel kan zijn over enkele jaren, als zij bijvoorbeeld nieuwe partners met een inkomen hebben. Daarbij zou ik ook de gevolgen in kaart brengen hoe het dan zit met de verdeling van de schulden. Zo kan het zijn dat, indien ze later een nieuwe partner hebben, ze niet met deze kunnen gaan samenwonen of huwen, omdat door het inkomen van de nieuwe partner de afloscapaciteit stijgt waardoor schuldeisers zich daarop weer kunnen verhalen. De nieuwe partners zeggen dan vervolgens dat zij niet mee willen betalen aan het feit dat de andere partner voor zijn deel in gebreken is gebleven en dat daardoor hun huidige partner in een minnelijk traject zit. Dit is wel een ingewikkelde hoor, maar schulden zijn en blijven altijd ingewikkeld. Daarom zou je nooit afwijkende afspraken moeten maken in een convenant als er sprake is van een mogelijke wanbetaling of een in gebreken wording van een van de twee.

(I): Dat is helder, dan wil ik nog even terugpakken op de situatie die wij zojuist beschreven, namelijk dat A in het minnelijke traject schuldenvrij is verklaard maar vervolgens door de ontstane regresvordering van B weer voor €49.000,-- in de schulden zit. Kan A voor die regresvordering dan weer het minnelijke schuldentraject doorlopen?

(K): Dat zou in de basis kunnen, maar het is de vraag of B wel akkoord gaat met een dergelijk voorstel. In feite zegt B dan: "Ik heb nu €49.000,-- betaald voor A en die wil ik terug". A geeft dan aan dat zij deze niet kan betalen en dan gaan we kijken naar de afloscapaciteit. Stel nu dat A alleenstaand is zonder werk en een afloscapaciteit van €100,-- heeft, dan kunnen wij B €3600,-- aanbieden en die gaat daar natuurlijk nooit mee akkoord. B zegt dan vervolgens nee tegen het voorstel. A wordt vervolgens doorverwezen naar de Wsnp, waardoor B nog minder krijgt door de oplopende kosten. Als gevolg daarvan heeft B zijn geld niet en heeft A zes jaar lang in schuldtrajecten gezeten.

(I): Dan krijgt A de schone lei na drie jaar en dan zijn ze allebei schuldenvrij.

(K): Dan zijn ze inderdaad allebei schuldenvrij, tenzij en dat zien wij ook vaak in de praktijk men weer kredieten heeft afgesloten om die eerdere regresvordering van B te voldoen. Daar wordt vervolgens weer flink wat rente over betaald en dan hebben ze weer schulden. Zo gaat het eindeloos door.

Daarbij zien wij ook weleens dat de ene partner de andere aan het sarren is met die regresvordering. Iedere meerdere betaling van de helft aan de schuldeisers, levert namelijk een regresvordering op. Er zijn dan ook echtgenoten die dan voor iedere meerdere betaling een opdracht geven aan een deurwaarder, waardoor de schuld die verhaalbaar is op de andere echtgenoot weer stijgt. Wij zien dus dat er heel vaak in een convenant iets is afgesproken, wat vervolgens niet wordt nagekomen waardoor er bij de behandeling van de problematiek erg veel emotie bij komt kijken. Daarbij valt er bij gewone schuldeisers ook veel meer te regelen dan bij relationele schulden, omdat ze ook het zakelijke contract hebben van betaling en levering. Bij relationele schulden gaat het altijd veel meer over de emotie het daarbij horende schuldgevoel, loyaliteit, beloftes etc.

Zo heb ik hier iemand gehad en die had een ander huis gekocht midden in de crisis. Het oude huis konden ze wel verkopen, maar dan bleef er €100.000,-- restschuld achter. Ze dachten dat ze het met twee hypotheek wel zouden redden en dus hebben ze het nieuwe huis gekocht. Dat lukte achteraf gezien niet en toen kwamen ze voor de keuze te staan om of het nieuwe huis te verkopen met €50.000,-- schuld of de oude woning met €100.000,-- verlies te verkopen en aan de ouders van de zoon €100.000,-- te vragen om de hypotheek dicht te leggen. Dat laatste hebben ze gedaan en na twee jaar in het nieuwe huis klapte de relatie en toen is het nieuwe huis met €200.000,-- verlies verkocht.

Ze hadden daarbij nog €100.000,-- openstaan bij de ouders dus in totaal €300.000,-- schuld. In dat geval was de schoondochter vreemdgegaan, wat ook de reden was voor de relatiebreuk. Zij had toen ze hier kwam dus twee ton openstaan bij hypotheekbanken en een ton bij haar schoonouders. Zij zei vervolgens ik kan dit niet betalen en ik betaal daarom ook niks meer. Dat was voor mij persoonlijk de aller moeilijkste casus, want die schoondochter betaalde dan de minimale afloscapaciteit van €50,-- per maand en toen moest ik aan die schoonouders van in de zeventig een aflosbedrag voorleggen van €1000,--. In andere woorden die mensen konden gewoon een ton afboeken, omdat ze hun zoon hadden geholpen. Relationele schulden zijn dan ook heel erg ingewikkeld en altijd veel complexer dan zakelijke schulden.

(I): Ik begrijp inderdaad dat relationele schulden heel erg ingewikkeld en ingrijpend kunnen zijn. Wat mij betreft hebben wij alle vragen besproken en ik wil u dan ook hartelijk bedanken voor dit interview.

(K): Graag gedaan.

Bijlage 4: Interview senior rechter arrondissement Oost-Brabant

Getranscribeerd interview

'Gevolgen van een scheve verdeling voor de toelating tot de Wsnp'

Gegevens respondent:

Naam: Anoniem

Functie: Senior rechter

Arrondissement: Oost-Brabant

Interview gehouden op dinsdag 4 april om 11:00.

Doel van het interview

Een inzicht verkrijgen of het maken van een onderlinge scheve afspraak bij de verdeling van schulden gevolgen heeft voor de toelating tot de Wsnp. Meer specifiek of de verzoeker wel te goeder trouw is, indien er een dergelijke verdeling is afgesproken.

Interviewer: (I) Allereerst wil ik u hartelijk bedanken dat u mij wilt ontvangen en mijn vragen wilt beantwoorden.

Rechter (R): Dat is geen probleem ik doe het graag.

(I): Ik zal even kort de situatie schetsen, waarover mijn vraag gaat. Stel A en B zijn gehuwd in gemeenschap van goederen en hebben €100.000,-- tijdens het huwelijk aan schulden opgebouwd. Doordat A en B in gemeenschap van goederen zijn getrouwd, zijn zij in beginsel beide hoofdelijk aansprakelijk ten aanzien van schuldeisers waarbij zij ieder in beginsel voor €50.000,-- draagplichtig zijn, correct?

(R): Dat klopt inderdaad.

(I): Nu mogen A en B echter in het convenant onderling een andere wettelijke verdeling van de schulden afspreken. Stel nu dat A en B in het convenant onderling afspreken dat A de volledige €100.000,-- euro schuld op zich neemt. Als gevolg hiervan blijft B jegens de schuldeisers wel aansprakelijk, maar indien de schuldeisers zich verhalen op B ontstaat er een regresvordering van B op A. A heeft immers onderling de volledige schuld op zich genomen. De belastingdienst kenmerkt deze onderlinge afspraak dan ook als een schenking van A jegens B waarover schenkbelasting dient te moeten worden betaald. Mijn vraag is nu of A wel ter goeder trouw is geweest ten aanzien van het ontstaan van de schuld nu deze €50.000,-- meer schuld heeft opgenomen en of A dus kan worden toegelaten tot de WSNP?

(R): Nou allereerst dient er te worden gekeken naar wanneer A en B deze afspraken hebben gemaakt. Bij het vereiste van de goede trouw, wordt immers maar tot vijf jaar teruggekeken. Deze termijn kan echter wel worden verlengd, indien hiervoor een aanleiding is. Indien de afspraak binnen de vijf jaar termijn valt, hangt het af van het individuele geval en de daarbij horende omstandigheden.

(I): Oké dus een zeer scheve onderlinge verdeling van de schulden, houdt niet per definitie in dat de schuldenaar niet ter goede trouw is ten aanzien van het ontstaan van de schulden en dus wel kan worden toegelaten tot de WSNP, indien de omstandigheden zo dat deze dat zo verlangen?

(R): Dat klopt inderdaad. Als die partij dan op zitting met een goed verhaal komt, waarom zij die afspraak hebben gemaakt. Zo kan het bijvoorbeeld zijn dat bij de scheve verdeling de schuld eigenlijk meer van de een is dan van de ander, maar dat doordat partijen in gemeenschap van goederen zijn gehuwd het een gezamenlijke schuld is geworden, waardoor zij zo overeen zijn gekomen dat een persoon die schuld betaalt. Daarnaast dien je dan ook te kijken naar de financiële positie van partijen toen de afspraak werd gemaakt. Zo kan het zijn dat de ene partij wel een inkomen heeft en de andere niet. Indien de schulden sneller kunnen worden afbetaald als de partij met het inkomen deze op zich neemt, dan kan dat ook een reden zijn om af te wijken. Kijk indien A en B het op een akkoordje gooien dat A alle schulden op zich neemt en B nooit een regresvordering indient of de schuld meebetaald dan is dat uiteraard een onwenselijke situatie en dan wordt dat zeker meegenomen.

(I): U geeft aan dat er ook naar de financiële situatie wordt gekeken ten tijden van de afspraken. Stel dat A en B zijn gehuwd in gemeenschap van goederen en A heeft altijd voor het inkomen gezorgd en B is altijd thuisgebleven om voor de kinderen te zorgen. B heeft daarbij eigenlijk de carrière opgeofferd, hoe kijkt u in die omstandigheden er dan tegenaan indien B alle schulden op zich neemt?

(R): Deze casus is met betrekking tot de feiten iets te ongenueanceerd, maar wat zou jij doen in een dergelijk geval?

(I): Ik zou het eerlijk gezegd niet durven zeggen, ik begrijp de situatie wel dat A, B wilt ontlasten maar in het kader van het terugbetalen van de schuldeisers kan B wel een bijdrage leveren.

(R): Die laatste opmerking is inderdaad van belang. De Wsnp staat namelijk in het teken van het opbouwen van een vermogen, met als doel om zoveel mogelijk terug te betalen aan de schuldeisers. Het feit dat B nooit voor inkomen heeft gezorgd wil dus niet zeggen dat zij dit niet kan gaan doen en daarmee dus ook haar, in beginsel wettelijke, deel zelfstandig kan terugbetalen.

(I): Oké dat is helder, dan had ik tot slot nog een vraag over de schone lei van de Wsnp. Deze geldt ook ten aanzien van de regresvorderingen tussen de echtgenoten onderling?

(R): Ja die werkt ook ten aanzien van de regresvorderingen onderling.

(I): Dus indien A het Wsnp traject heeft doorlopen en de schuldeisers op B de schuld hebben verhaald en de afspraak was dat A eigenlijk alle schulden op zich zou nemen, dan blijft B ten aanzien van de schuldeisers aansprakelijk en kan hij de reeds ontstane vorderingen niet meer op A verhalen?

(R): B heeft dan inderdaad pech ja. Alhoewel ik hierbij wel wil aangeven dat ik nog nooit heb meegemaakt dat er op de lijst van de schuldeisers een regresvordering is ingediend, als het zijnde een terug te betalen schuld die in de Wsnp dient te moeten worden meegenomen.

(I): Helder, dan heb ik verder geen vragen meer en dan wil ik u hartelijk bedanken voor het interview.

(R): Graag gedaan en succes met je scriptie.

Bijlage 5: Interview senior rechter arrondissement Zeeland-West-Brabant

Getranscribeerd interview

'Gevolgen van een scheve verdeling voor de toelating tot de Wsnp'

Gegevens respondent:

Naam: Anoniem

Functie: Senior rechter

Arrondissement: Zeeland-West-Brabant

Interview gehouden op vrijdag 14 april om 16:00.

Doel van het interview

Een inzicht verkrijgen of het maken van een onderlinge scheve afspraak bij de verdeling van schulden gevolgen heeft voor de toelating tot de Wsnp. Meer specifiek of de verzoeker wel te goeder trouw is, indien er een dergelijke verdeling is afgesproken.

Interviewer (I): Ik wil u allereerst bedanken dat u wat tijd heeft gevonden om mijn vragen te beantwoorden.

Rechter (R): Geen probleem hoor.

(I): Ik zal even kort de problematiek omschrijven waar mijn vraag over gaat. Stel A en B zijn in gemeenschap van goederen gehuwd en zij hebben een schuld van €100.000,--. Doordat A en B in gemeenschap van goederen zijn gehuwd zijn zij beide na de scheiding ieder voor 100% naar buiten aansprakelijk en intern naar elkaar toe in beginsel ieder voor de helft. Nu mogen zij van die interne verdeling onderling afwijken in het convenant. Stel nu dat A en B onderling afspreken dat A alle schulden op zich neemt. Indien dan een schuldeiser naar B gaat ontstaat er een regresvordering van B op A, omdat ze immers hebben afgesproken dat A de volledige schulden zou dragen. Is A met die €50.000,-- extra schulden wel ter goeder trouw ten aanzien van het ontstaan van die schuld en kan A daarmee worden toegelaten tot de Wsnp?

(R): Wat volgens mij hier van belang is, is de vraag wanneer de regresvordering van B op A ontstaat. Als B namelijk niks betaalt ontstaat er ook geen regresvordering op A, waardoor de schuldenlast van A in principe gelijk blijft. Volgens mij ontstaat een dergelijke regresvordering namelijk pas indien B meer dan de helft van zijn deel heeft voldaan aan de schuldeisers. Ik vraag me daarbij wel af, nu ze 100% hebben afgesproken, of voor alles wat B betaald meteen een regresvordering op A ontstaat want daarmee heeft hij meer dan de onderlinge afspraak, namelijk niks, meteen voldaan.

(I): Ik moet u eerlijk bekennen dat ik ook nog niet helemaal precies weet hoe het met een dergelijke regresvordering zit. Voor zover ik er al naar gekeken heb is inderdaad de hoofdregel dat de regresvordering pas ontstaat, indien de schuldeiser meer dan de helft van zijn draagplicht heeft voldaan. Het lijkt mij inderdaad ook wel zo dat, indien partijen een onderlinge andere verdeling maken, een regresvordering ontstaat zodra een van de schuldeisers iets verhaald op B.

(R): Ja dit is ook gewoon hartstikke lastig en daarom ook een leuke vraag. Wat ik in ieder geval bij een dergelijk geval zou doen, is de twee situaties vergelijken met elkaar. Dan kijk ik hoe de schuldenlast zou zijn indien A en B ieder voor de helft zouden hebben afgesproken met betrekking tot het betalen van de schuldeisers en het ontstaan van schulden bij A en B en hoe die situatie is indien zij in dit geval 100% hebben afgesproken en of dit redelijk is en daarbij ook vooral wáárom ze die verdeling zo hebben gemaakt en onder welke omstandigheden.

(I): Dus als ik het dan mag samenvatten dan kan een dergelijke scheve verdeling gewoon, indien de schuldenaren met een goed verhaal komen waarom ze die verdeling zo hebben afgesproken?

(R): Ja dat klopt inderdaad.

(I): Oké, dan wil ik u graag toch nog even de klassieke situatie voorleggen. Man en vrouw gehuwd in gemeenschap van goederen. Man heeft altijd gewerkt en voor het inkomen gezorgd, de vrouw is altijd thuis gebleven voor de kinderen en heeft daarmee eigenlijk haar carrière opgeofferd. De vrouw heeft daardoor nooit gewerkt, kan ze in principe wel gaan doen, maar de man neemt echter al de schulden op zich. De reden daarvoor is dat hij immers een goede opleiding heeft genoten en daardoor de schulden ook sneller kan afbetalen, kan hij in een dergelijk geval worden toegelaten?

(R): Ik als rechter ben voor zo'n situatie wel gevoelig hoor, dat iemand vanuit zijn verantwoordelijkheidsgevoel meer schulden op zich neemt. Dit soort situaties zijn dan ook net als van die pilotenzaken. Dat piloten een lening afsluiten om het vliegbrevet te halen en vervolgens geen baan krijgen en met een schuld van meestal rond de €100.000,- blijven zitten. Dan is de vraag ook of z'n piloot wel ter goede trouw is geweest ten aanzien van die schuld. Het vereiste van de goede trouw is en blijft nu eenmaal erg lastig en ik probeer dan altijd goed te kijken naar de huidige situatie en of die persoon zijn leven wel of niet wil dan al niet verbeterd heeft. Kijk soms kunnen schulden je ook simpelweg overkomen. De Wsnp is eigenlijk bedoeld voor mensen die vaak psychisch problemen hebben of met verslavingen zitten zodat, indien zij het leven beteren, weer schuldenvrij verder kunnen. Ik vind echter ook dat de Wsnp een nieuwe kans moet bieden aan mensen uit die pilotenzaken en andere mensen die schulden hebben gemaakt en daarbij kan het begrip de goede trouw, zoals je net bij de zitting zag, worden opgerekt.

(I): Ja dat klopt inderdaad want in principe is fraude, hoe klein ook, net als belastingschulden en CJIB boetes een reden om een verzoek af te wijzen.

(R): Precies, maar zoals je net zag was die persoon op zitting volgens het vereiste, als je dat strikt neemt, niet te goeder trouw geweest ten aanzien van dat deel van de ontstane schuld en daarom hebben we er tijdens de zitting ook even goed bij stil gestaan en aan die persoon gevraagd waarom die persoon dat zo had gedaan. Vervolgens dien ik de afweging te maken of ik, naar aanleiding van het verhaal erachter, daar wel of niet overheen stap. Ik hecht dan ook erg veel waarde aan hoe het nu met die persoon in kwestie gaat en of de huidige situatie stabiel is. Indien dat het geval is en mensen komen met een goed verhaal waarom ze in het verleden bepaalde keuzes hebben gemaakt, dan dient er mijns inziens te worden afgeweken.

(I): Oké helder, dan de laatste vraag en dan wil ik even teruggrijpen naar de regresvordering. Heeft u vaak meegemaakt dat er op de schuldenlijst al een bestaande regresvordering is opgenomen?

(R): Het komt niet vaak voor. Ik heb het een keer meegemaakt op zitting, maar toen was de vraag of er door het ontstaan van de regresvordering een nieuwe schuld was ontstaan waardoor het Wsnp traject diende te worden beëindigd.

(I): was er toen geoordeeld dat er sprake was van een nieuwe schuld?

(R): Oh dat zou ik zo uit mijn hoofd niet meer durven te zeggen, volgens mij wel maar daar is vast wel jurisprudentie over.

(I): Prima, dan waren dit mijn vragen en dan wil ik u hartelijk bedanken voor het interview.

(R): Heel graag gedaan!

Bijlage 6: Interview met E.J.M. Driessen

Getranscribeerd interview

'Gevolgen van een scheve verdeling voor de toelating tot de Wsnp'

Gegevens respondent:

Naam: mr. Driessen

Functie: Teamvoorzitter Toezicht

Arrondissement: Limburg

Interview gehouden op dinsdag 9 mei om 14:00, locatie: Rechtbank Maastricht te Maastricht.

Doel van het interview

Een inzicht verkrijgen of het maken van een onderlinge scheve afspraak bij de verdeling van schulden gevolgen heeft voor de toelating tot de Wsnp. Meer specifiek of de verzoeker wel te goeder trouw is, indien er een dergelijke verdeling is afgesproken. Daarnaast ook hoe de geïnterviewde zelf in het verleden is omgegaan met de problematiek van de scheve verdeling.

Interviewer (I): Allereerst wil ik u hartelijk bedanken dat u mij wilt ontvangen voor dit interview.

Mr. Driessen (D): *Dat is graag gedaan hoor.*

(I): Dan wil ik graag met mijn eerste vraag beginnen en ik zal daarbij even kort voor u de situatie schetsen. Stel A en B zijn gehuwd in gemeenschap van goederen en hebben €100.000,- tijdens het huwelijk aan schulden opgebouwd. Doordat A en B in gemeenschap van goederen zijn gehuwd, zijn zij richting de schuldeisers voor de volledige som aansprakelijk. Onderling zijn zij in beginsel ieder voor de helft aansprakelijk, maar A en B kiezen ervoor om van die verdeling af te wijken. Bij deze nieuwe onderlinge verdeling neemt A alle schulden op zich. Is A ten opzichte van de extra schuldenlast te goeder trouw en kan hij worden toegelaten tot de Wsnp?

(D): *Het enkele feit dat A en B die afspraak zo hebben gemaakt zorgt er niet voor dat ze niet kunnen worden toegelaten tot de Wsnp. Vaak weten wij als rechter ook niet dat er dergelijke afspraken onderling zijn gemaakt, omdat het convenant niet altijd is opgenomen. Wij moeten mensen dan ook vaak maar op hun blauwe ogen geloven. Die onderlinge afspraak is dan ook minder relevant voor de toelating.*

(I): U geeft aan dat de onderlinge afspraak minder relevant is voor de toelating, kunt u dit nader toelichten? Het is toch immers zo dat B meer voordeel krijgt, omdat A onderling al de schulden op zich neemt. De belastingdienst kan dit namelijk ook als een schenking zien.

(D): *Dat klopt inderdaad, maar voor de toelating tot de Wsnp maakt die onderlinge verdeling niets uit, omdat er voor de schuldeisers niets verandert. A was namelijk richting de schuldeisers al voor de volledige som aansprakelijk en wil voor die volledige som dan ook worden toegelaten tot de schuldsanering.*

A kan echter later in de problemen komen met een regresvordering van B, waardoor er een nieuwe schuld ontstaat en dat is een reden voor tussentijdse beëindiging.

(I): Oké dat is helder. Is A vervolgens voor zijn extra schuldenlast dan ook meteen te goeder trouw?

(D): Voor het feit dat A onderling meer schulden op zich neemt wel, maar dit vereiste ziet dan ook vooral toe op het ontstaan van de schulden die A op zich neemt, waardoor hij niet te goeder trouw kan zijn. Stel dat A en B net voordat A de schuldsanering in gaat nog een auto kopen, waarvan zij weten dat ze de rekening niet kunnen betalen. A neemt vervolgens onderling die schuld op zich, dan is A niet te goeder trouw geweest ten aanzien van het ontstaan van de schulden. A wist immers dat er een auto werd aangeschaft die niet kon worden afbetaald.

(I): Als ik het dan mag samenvatten, dan geeft u dus aan dat een onderlinge scheve verdeling tussen A en B in beginsel te goeder trouw is, omdat er ten opzichte van de schuldeisers niets veranderd. De onderlinge verdeling is volgens u dan ook minder relevant voor de toelating tot de Wsnp, omdat er bij het vereiste van de goede trouw vooral gekeken dient te worden naar het ontstaan van de schulden en niet zozeer naar de verdeling ervan.

(D): Dat klopt inderdaad, want die interne verdeling verandert namelijk niets voor de verhouding tussen A en B richting de schuldeisers. Richting de schuldeisers zijn ze namelijk al voor de volledige som aansprakelijk.

(I): Ik begrijp het. Dan wil ik u desondanks toch nog de klassieke situatie voorleggen, waarin A en B in gemeenschap van goederen zijn gehuwd. A heeft altijd voor het inkomen gezorgd en carrière gemaakt, terwijl B is thuisgebleven om voor de kinderen te zorgen. Bij de scheiding neemt A vanuit zijn verantwoordelijkheidsgevoel alle schulden op zich. Kan A met die verzwaarde schuldenlast worden toegelaten?

(D): Ja, A kan gewoon worden toegelaten tot de Wsnp indien hij ten aanzien van het ontstaan van de schulden te goeder trouw is geweest. Stel dat A een eenmanszaak heeft gehad en dat er als gevolg van die eenmanszaak een schuld is ontstaan. Dan begrijp ik dat partijen onderling afspreken dat die schuld bij partij A blijft. Zoals ik net echter al aangaf werkt deze onderlinge afspraak niet richting de schuldeisers, waardoor er voor de schuldeisers in beginsel niets verandert. De goede trouw toets geldt dan ook vooral ten aanzien van het ontstaan van de schulden en niet zozeer voor de onderlinge verdeling. Als A dus zeer risicovolle handelingen heeft uitgevoerd in zijn bedrijfsvoering, dan is hij ten aanzien van het ontstaan van die schulden niet te goeder trouw geweest en dus dient hij om die reden niet te worden toegelaten tot de Wsnp en dus niet zozeer voor zijn onderlinge afspraak met B, waarin hij uit verantwoordelijkheidsgevoel onderling meer schulden op zich neemt.

(I): U geeft dus aan dat het vereiste van de goede trouw vooral belangrijk is voor het ontstaan van de schulden. Waar let u als rechter allemaal op bij dit vereiste?

(D): Nou allereerst kijk ik dus naar de manier, waarop de schulden zijn ontstaan. Zo kan het zijn dat een schuldenaar bepaalde schulden heeft, waarvan kan worden geconcludeerd dat hij ten aanzien van die schulden niet te goeder trouw is geweest. Vervolgens kijk ik naar de redenen wáárom die schulden zijn ontstaan en de omstandigheden waarin deze schulden zijn gemaakt. Zo kan het zijn dat de schuldenaar in een dergelijke schrijdende situatie verkeerde, dat hij gezien die omstandigheden alsnog dient te moeten worden toegelaten.

(I): Duidelijk, dan tot slot mijn laatste vraag. U gaf net voor het interview aan dat u voorheen advocaat en ook mediator was in het personen- en familierecht. U heeft de problematiek waarover mijn scriptie gaat vast en zeker meegemaakt.

(D): Dat heb ik zeker!

(I): Hoe kijkt u nu tegen deze problematiek aan en wat is volgens u vooral belangrijk om mee te nemen, indien deze problematiek zich voordoet?

(D): Het allerbelangrijkste bij partijen die willen afwijken van de wettelijke verdeling, is de voorlichting over de gevolgen van die keuze. Mijn ervaring is namelijk dat partijen nooit begrijpen dat ze afspraken maken over de interne draagplicht en dat die afspraak jegens de schuldeisers dus niet van toepassing is. Daarnaast dienen ook de risico's van een verdeling te worden besproken. Zoals je net al aangaf kan onder andere de belastingdienst deze verdeling opvatten als een schenking. Daarbij dient ook het deel van de regresvordering aan bod te komen en hoe het met een regresvordering zit, indien een van de partijen wel schuldhulpverlening zoekt en de andere niet. Ook is het noodzaak dat al de schulden bij de besprekingen bovenwater komen, omdat de gemaakte afspraak ook alleen maar geldt ten aanzien van schulden die in het convenant zijn opgenomen. Tot slot zou het ook erg handig zijn dat partijen elkaar op de hoogte stellen, indien zij zichzelf gaan aanmelden voor schuldhulpverlening. Het is namelijk in het belang van partijen dat ze zich zo gelijktijdig mogelijk aanmelden, omdat anders de schuldeisers zich meteen op de andere partij gaan verhalen.

(I): Dan waren dat mijn vragen en dan wil ik u nogmaals hartelijk bedanken voor het interview.

(D): Graag gedaan!